

Værd man vil, saa vil jeg mere almindelig sige til det ærede Medlem, at, for saa vidt Noget har sagt, at det var et Princip, de være imod, saa tror jeg ogsaa, man maa give disse Folk Medhold, naar de sige: Det er et Princip, man maa være imod, fordi det er meget farligt. Nu vide vi jo Alle, at der er al Udfigt til, at vi faae et understøttet Sygeforsørgelses. Der blev ogsaa nylig nævnt Alderdomsforsørgelse, som Alle i Principet ere enige om skal ske med Statsunderstøttelse. Hvis vi da optage Fattigvæsenet med og anerkjendte Principet, ogsaa paa dette Omraade, saa tror jeg virkelig, dette indeholder ikke saa ganske saa Farer. Fattigvæsenet er nemlig, efter sin Natur det mest elastiske af alle disse Væsenet, som der kan være Tale om, at understøtte. Anskuelserne til de forskjellige Tider om, hvad der udfordres til et passende Underhold, kunne være meget forskellige. Have vi først en Gang faaet Fattigvæsenet ind under Statskassen eller ladet Kommunerne faae Andel i Statskassen til Fattigvæsenet, tror jeg, det indeholder en meget behydelig Fare. Jeg kan derfor sige, at jeg ogsaa kan billige den Udtalelse, at man for Principets Skyld maa undgaa det. Vel er jeg ingenlunde doktrinaer og hænger mig heller ikke fast i dette, at der kun maa ydes Hjælp til Selvhjælp, men jeg tror, man skal være meget varsom paa dette Omraade med saaledes, at lade Penge udskrive af Statskassen. Jeg kan godt tænke mig, at der kunde være ekstraordinære Forhold til Stede, hvor jeg ikke skulde kunne være absolut imod, at der blev givet ekstraordinær Understøttelse af Statskassen til Kommunerne for derigjennem at afhjælpe Nød og Trang, som var opstaaet ved Arbejdsløshed. Men det er noget ganske Andet end at sætte Fattigvæsenet i en stadig organisk Forbindelse med Statskassen. Der er nemlig overhovedet en Fare derved, idet det med andre Ord er Socialismen, som man ad den Vej altfor meget kommer ind paa; man kommer virkelig temmelig langt henimod de Anskuelser, som repræsenteres af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (H. Holm). Og hvis de skulle realiseres blot tilnærmelsesvis, har jeg den bestemte Overbevisning, at det ikke vilde gaa ham saaledes, som han mener, naar han arbejder paa at affasse Fattigdommen. Jeg tror tværtimod, at hans Idealer med Nødvendighed maa føre til, at Fattigdom bevares i en ganske anden Grad og i et ganske andet Omfang end nu. Derfor tillader jeg mig at sige, at jeg har megen Betænkning ogsaa ved Principet i denne Sag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Scavenius): Da man i Maret 1856 indrettede de Fattiges Kasse, gjorde man det ganske sikkert i en god Hensigt; man bildte sig ind, at ved en saadan offentlig Statsorganisation af det frivillige Fattigvæsen vilde der opnaas Noget. Man tog feil, og jeg undrer mig ikke over, at man tog feil; jeg tror ikke, at der i det Store vil komme frivillige Gaver ind til et offentligt organiseret Velgjørenhedsværk. Den private Velgjørenhed vil danne sig sin særlige Organisation og derigjennem virke. Det har viist sig her i Kjøbenhavn, og det har viist sig omkring paa Landet, navnlig paa de enkelte Steder, hvor der virkelig har været en organiseret Velgjørenhed, har den organiseret sig for sig selv og har ikke brugt de Fattiges Kasse, i alt Fald paa de fleste Steder, og saaledes vil det gaa bestandig. Det ligger i den menneskelige Natur, at det vil gaa saaledes, thi de Penge, som man frivillig giver til de Fattige, for saa vidt man ikke selv kan og vil uddele dem, vil man dog nok selv personlig have noget Indseende med, hvorledes de uddeles, og bryder sig ikke stort om at faae dem uddelt af Mænd, der ere valgte af Alle uden Hensyn til, om de have givet Noget eller ikke. Man gif derfor rimeligvis just fordi det blev set, at Organisationen af 1856 var mislykket, et Skridt videre i 1867, og gav Kommunerne Ret til med Amtsraadenes eller respektive Indenrigsministeriets Samtykke at bidrage til de Fattiges Kasse. Det man da gjorde, var ganske vist, som det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 4de Valgkreds (Holch) har udtalt, et meget bestemt Brud, som man rimeligvis ikke ret har været sig bevidst, paa hele den hidtidige Ordning af Fattigvæsenet her hjemme, og det har paa enkelte Steder hvor man fra Kommunerne Side er gaaet meget vidt i saa Henseende, i Virkeligheden ogsaa forandret Fattigvæsenets Karakter ikke saa lidt. Nu er det, man ønsker at gaa videre paa denne Vej; man ønsker at stille Kommunerne friere, saaledes, at de kunne give endnu Mere til de Fattiges Kasse uden Samtykke fra Amtsråd, og Indenrigsminister. Hvis man havde indskrænket sig her til, kunde jeg kun sige, at det var en Konsekvens af, hvad der en Gang var sket i 1867, og det maatte de, der vistede Saa dant, se at blive enige med Indenrigsministeren om. Det vilde blive endnu mere urigtigt at benævne de Kasser, Fattigkasser eller Hjælpekasser, eller hvad man nu kalder dem, som en Organisation af det frivillige Fattigvæsen, men det være som det være vil, det